

szerkesztő-ég és kiadó hivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlések sde intézendők.

Bémmentelen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:
Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:
Egész évre . . . . . 10 ft — kr.
Félévre . . . . . 5 ft — kr.
Negyedévre . . . . . 2 ft 50 kr.
Egy órára . . . . . 1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitsor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

III. évfolyam 1886.

Debreczen. Csütörtök szeptember 2.

172. szám.

Báró Kemény Gábor

m. tört. társulati másod el-
nök ünnepi beszéde.*)

T. Együttes-diszülés!

Mint elnök-társam is már felhozta,
az eszme, hogy Budavárának kétszázadik
évfordulója megünnepelessék, a törté-
nelmi társulat kebelében keletkezett.

Azt hiszem, mindenki természetese-
nek fogja találni, hogy az eszme általán
keletkezett és hogy épen itt támadt.

Hiszen társulatunk, a történelmi kuta-
tasoknak hivatott munkása, a történelmi
emlékeknek hivatott őre. Mivel tudna az
ősi idők iránt való kegyeletet, a történet
iránt való érdeklődést inkább fokozni,
mint régi, de soha el nem évülő hőstet-
teket, nemzeti nagy eseményeknek fel-
évenítése által? E perczen, a mai nap-
on, e nagy tereben és széles e haza-
ban, mindnyájan történet buvarok va-
gyunk. Feszítit érdeklődés el forgatjuk
a történet lapjait, keressük, kutatjuk a
nagy eseménynek minden mozzanatát és
a haza iránt való hűségben, önfeláldo-
zasi készségben fokozottan tekintjük az
elért dicsőséges eredményt.

Az eszme tehát, megünnepelemi Buda-
vára visszafoglalásának kétszázadik év-
fordulóját, a történelmi társulat kebelében
keletkezett; hogy azonban az ige testté
vált, Budapest fővárosunk közönségének
érdeme. A történelmi társulat ugyanis az
ünnepély rendezése végéig, teljes bizalom-
mal fordult, mint erre leghivatottabbhoz
a fővároshoz. Nem is csatlakozott bizal-
mában: a főváros, hivatásának magaslatán,
egész készséggel karolta fel e hazafi-
as eszmét: munkásságot és aldozatot
nem kimélve állott a rendezés élére. Es
elkészült a történelmi kiállítás, a Budavár
visszafoglalására vonatkozó monographia,
el az emlékérem, emlék-tábla stb. és eljő-
vének a mai és hoinapi ünnepélyességek
napjai. Mindezekért fogadják a t. főváros
főváros a történelmi társulatnak őszinte
köszönetét.

Távol áll mi tőlünk, hogy Budavára
visszafoglalásának megünneplésében, hety-
keség, kihívás, vagy legcsekélyebb sér-
tásinszándék is vezessen. Jogaunk van
azonban magunknak is mint nemzetnek
létezni, fejlődni, erőben és jólétben izmo-
sodni. Hiszen: mindenkinek van joga
élni, kinek arra ereje van. Es valamint
jelenleg hazánk és nemzetünk ügyének
emelésére mindent megtenni kötelessé-
günk, ugy a multa nézve az elér: sikerek
felett való örömlöket nyiltan bevalljuk.
Kutatjuk a történetet és elmondjuk ér-
zelmeinket minden keserűség és minden
vadaskodási szándék nélkül; epe nélkül
tekintjük a koronánkal különben is bará-
tságos viszonyban álló Törökbirodalom
viszonyait, habár egykori vitára szóló
hatalmas szomszédunkkal, gyakran ádáz
csatákat vívtak őseink és jelenleg is
azoknak emlékét kell felelevenítenünk.

Kétszáz év! Hosszu idő még nem-
zetek életében is. Nálunk, hol annyi vezet-
vönit el, hol oly hosszú ideig volt Nyu-
got és Kelet küzdalmának színtere, ná-
lunk még hosszabb, mint másutt. Akkora
a különbség az akkori és mostani viszo-
nyok között, hogy nagy képzelő tehet-
sége van szükség, hogy bele tudjuk ma-
gunkat képzelni amaz egészen más, de
mondjuk ki egyszerre, nyomorult viszo-

nyok közé. Es akkora a különbség, hogy
néha alig hiszünk szemünknek, ha okmá-
nyokat forgatunk.

Hazánk a XVI. és XVII. száz évben
nem egy államkoronányzat volt. A nyu-
gati részek és az északiak egyik felé a
király jogára alatt állottak. A keleti és
északkeleti részek, Erdélyvel együtt,
külön fejedelmi kormány alatt voltak. A
déli megyék és a nyugoti és keleti részek
között elterülő nagy Aföld, fel egészen
S atmárig, Egerig, Fülelig török hódol-
ság valának.

A törökök a hódoltságban csak a
területet foglalták el. A községek közül
ugyan egyesek meghódítottak; igen jelen
tekeny része azoknak felprédálott, tűz-
zel és vassal megsemmisítették. Egész
vármegyék váltak lakatlan sivataggá. De
a törvényhatóságok, mint olyanok, nem
adták meg magukat. A szomszéd, néha a
mennyeiben megmenthető volt, fértékenyen
örzötté levéltáraikat. A birtokos nemes
osztály általán színtén nem hódolt meg.
A mennyiben tagjai a szakadatlan hábo-
ruskodás, portyázás, rablótámadások ádáz
sorsát kikerülheték, elmenekültek, „buj-
dosókká“ váltak. Vajmi nagy volt azon-
ban azok száma, kiknek kiomló vére a
haza földjét öntözte, vagy házát, vagy-
nát földulva látta, családját tönkremenni
szemlélte. Mindzek mellett, a magyar
nép megtörheden szívóssággal ragaszo-
dott a magyar koronához; mind a végig,
mind a végig hű m radt hazájhoz. Ezek
azok a hősök, kikről oly méltó joggal
mondhatta a nagy költő, „megfogya bár,
de törve nem“ állottak; ezek azok, kik,
midőn hontatamá váltak a hazában, ke-
belük rejtekében őrizték meg a hazafiság
szent tüzét, a kik megfogott számuk-
hoz képest, csodás erővel működtek közre
az ország megszabadítására és a kik lehe-
tővé tették, hogy az ország legnagyobb
részében a visszafoglalás tonye után, a régi
megyék újra felállottak és a nemzeti élet-
ben a török hódítás előtt fanná lott szer-
vezet az azután jött korban folytatását
találta.

A török hazánkban mindig idegen
maradt Volt a török hódoltságban két-
ségeen kívül bizonyos közigazgatási, igaz-
ságszolgáltatási, adóztatási és főleg kat-
tonasági szervezet. Ezt azonban hazánk
népe összesen, a lakosok tömegének
egyesei, a legnagyobb ellenszenvvel te-
kintették. A haza és fajunk iránt való
hűség, a vallásos érzelmek, az összes
társadalmi felfogás, mindenkit kérlelhet-
len halátos ellenségévé tette a török
uralomnak. Nem volt o y hatalmas az
ozman közigazgatás, hogy a meghódi-
tott területek képesek lettek volna az
elmenekült hatóságoknak, vagy a hon-
hű fiainak egybeköttetését a meghódított
részekkel meggatozni, mely a török kat-
tonaság és hatóságok keze között ál-
landólag fennmaradt. Egyes pontokon,
egyes községekben, néha ugyanazon
időben, háromféle intézkedések is vol-
tak: rendelkezett a hódító török ható-
ság, az elmenekült megye és talán az
erdélyi fejedelmi, vagy a magyar ki-
rályi hadak parancsnoksága. A hódító
idegenek rendelkezésének érvénye azon-
ban mindig csak addig terjedt, ameddig
ért nyers erejük: a megye rendelkezé-
seinek mindenki igyekezett, gyakran élet
és vagyon kockázatásával is megfelelni.
Nem állottak ugyan mindnyájan, kik ha-
zánk földjén laktak, csatasorban, nem
mindnyájan küzdöttek a harcmezőn;
de mindnyájan és egyenként, a nőket
és gyerekeket sem véve ki, bajnokai

voltak tetteleg a haza zászlójának, hazánk
szent ügyének.

Midőn a nép nagy tömege, annak
minden egyes tagja, minden egyes es-
ládja küzdelemre kél az állhatalommal,
mivel az neuzetiségét, hagyományos
szervezetét, családi rendét, hitet erkölcsi
felfogását támadja meg: mindmha óriási
erőt tud kifejteni. Ez magyarázza meg,
hogy a viszonyosan nem oly nagy ma-
gyarország, hogy a viszonyosan nem
oly számos magyarság, az ozmánok min-
den diadalai mellett is, oly nagy gátat
képezett a XVI-ik században a va óban
világra szóló hatalomnalbíró török bi-
rodalomnak, hatalmi tetőpontján, a to-
vább terjeszkedésben. Es innen van az
hogy habár hazánk a megsemmisüléssel
küzdött, minden irányban fel volt dulva,
nemzetünk jó részben a küzdesben el-
verzett, mégis oly hatályos szerepet tu-
dott viselni a XVII-ik száz évben a tör-
ök hódoltságának visszafoglalása körül.

Igen különös és igen nagy fonto-
ságu azon szerep, mely a török időben
Erdélynek és vele együtt Magyarország
keleti és északkeleti részeinek jutott.

Erdély és körülötte néhány megye,
a mohácsi vész után külön állami kor-
mányzatot képeztek, külön fejedelmet
választottak. Az elválas nem volt pra-
medialt, nem terv szerint keresztül vitt;
nem egyes nagy becsvágygyal bíró, más-
ok felett kimagasló hadvezérnek, vagy
államtérfinak ténye. A szétválást az ese-
mények kényszerítő hatalma hozta ma-
gával.

Hiszen nem volt-e szt. István biro-
dalma a Duna Tisza közén, az Alföl-
dön a Dunától egés a Mátráig ter-
jedő hódoltság általánylag szétválásztva?
Hol volt a magyar királyi kormánynek
központja? Hiszen rendre elestek nem
csak Temesvár és Pécs, de ós Budavára
is, — és el Székes-Fejérvár, el Eszter-
gom. Vajon Pozsonyból, vagy Bécsből
lehet-e az egész országot, Erdélyvel
együtt, Brassóig és Ojtozig, Munkácsig
és Máramaros-Szigetig kormányozni, a tör-
ök hódoltságon keresztül?

Erdély a mohácsi vész és Budavá-
rának e foglaltása előtt kétségeen kívül a
szt. István birodalmának szintén egyik
tagját képezte; de szervezete, kormány-
zata nem volt egészen homogén a biro-
dalom többi részeinek szervezetével, kor-
mányzatával. Erdélyben már régebben
létezett a külön-külön belserveszettel bíró
három politikai nemzet: a magyar, a
székely és a szász; és Erdély külön
közigazgatási és honvédelmi kerületet ké-
pezett vajdák alatt.

Ebben sincs semmi meglepő. A kö-
zép időben sehohsem volt kifejlődve az
államhatalom, talán a közlekedési és köz-
lési eszközök fejletlen volta miatt, hogy
nagyobb államokban ilyen, vagy ennél
élesebb tagosultságok ne lettek volna.
Igy mutatja ezt Németország, ily Itáli-
a, ily Franciaország, sőt ily a kisebb ter-
jedelmű Nagy Britanniá is. A már léte-
zett közigazgatási és hadi szervezet
azonban alkalmasá tettek Erdélyt arra,
hogy Gyula-Fehérvár, vagy Kolozsvár
székhelyel, a magyar koroná keleti ré-
szének, melyek a török hódítások által
voltak elváasztva a nyugotaktól, állam-
hatalmi központjává tegyék. Annélkül,
hogy meg lett volna tagadva a ma-
gyar birodalom egysége: a két Záp-
olya mint ellenkirályok szerepelnek: az
utánuk következő fejedelmek pedig, egé-
szen 1691-ig, a Lipót kottlevé keltéig,
a magyar királyoknak és királyi kormá-

nyoknak, egy pár kétes időponton kívül,
alárendelve nincsenek. Erdélyben külön,
nemzeti alapú nyugvó, magyar
nyelvű és magyar jellegű
államkormány, fejedelmi udvar, társa-
dalmi élet képződött.

Mindezen különválás daczára azon-
ban: a fejedelmi Erdélyben nemcsak a
királyi táblának, a feebbiteli tör-
vénszéknek, nem csak a királyi ha-
szonvételeknek maradt meg neve; nem
csak a Verbőczy hármaskönyve képezte
az írott jognak alaplönyvét; de, ami
mindezeknél sokkal fontosabb, mind az
a ki nemes ember volt Erdélyben, mind
az tehát a ki tagja volt a „populusz
Verbőczianus“-nak, magát hazafinak te-
kintette és hazafinak fogadtatott el szé-
les Magyarországon is viszont.

A XVI. és XVII. száz év uralkodó
eszméi, a vallásos kérdések voltak. Ama
nemzetközi szerződések megkötésében,
törvények megalkotásában, melyek a val-
lási kérdések szabályozására vonatkoz-
tak hazánkban a magyar királyok és a
szoros értelemben vett magyarországi
rendek mellett, nevezetes szerepe volt
Boeckay, Bethlen Gábor és I. Rákóczy
György fejedelmeknek és az erdélyi ren-
deknek is.

Maga a magyarországi részekkel
együtt is kicsiny, a világtól elzárt Erdé-
ly, mely keletről, délről és nyugotról
volt török tartományokkal, vagy török
hódoltsággal környezve, határozott állás-
pontot a fényes Porta világraszóló hatal-
mával szemben el nem foglaltathott, sőt
adófizetőjévé vált a töröknek, Sikerült
azonban beligazgatásában való függet-
lenségét, keresztényiségét és a magyar
nemzeti jellegű kormányt megmenteni
mindaddig, mig hazánkban a török ha-
talom elhanyaglott; es sietett visszatérni
a magyar jogára alá, a mint annak le-
hetősége ejött.

Budavár hősi ellentállás után 1886-
ban foglaltatott vissza; 1691-ben, te-
hát már öt év mulva, Erdély visszatér
a magyar koronához.

Es ne mondja nekem senki is,
hogy ez egybetalálkozás véletlenségéből
történt, ne azt, hogy a jelenkor történet
írója saját eszméit és érzelmeit tünteti
ny fel, amaz állításban, hogy Erdélyt a
nyers erő szakasztotta el egy időre a
magyar királyi koronától és amint az
megszűnt, Erdély újra visszatért, mintha
ama régi századok nézetét adná. Mert
hogy milyen volt az okos magyar ember-
nek felfogása, Erdély magatartását ille-
tőleg a XVII-ik száz évben, feltüntetik
pl. Pázmán Péternek, a biboros érsek-
nek, a kitűnő államférfinak, az igaz
magyar hazafinak, a magyar királyi ko-
rona tontori hatlan hívének nyilatkozatai,
melyeket, Kemény János tanúság
szerint, tett; mondván: „átkozott
ember volna, ki titeket (t. i. az erdélyi-
eket) arra készítené, hogy a töröktől el-
szakadjatok, ellen zugoldozzatok, mig
Isten az kereszténységen másképen nem
könyörül; mert ti azoknak torkokban
laktok. Es más alkalommal: „Hazád-
nak. ki nekem is hazám, ott lakva
t. i. Erdélyben keveset használhatnék.“

Nem fogok azonban mélyebben be-
beocsátkozni a történelmi kutatásokba és
okoskodásokba. A m. történelmi társulat-
nak egy kitűnősége volt szíves a mi
nagy fontosságú évforduló megünneplé-
sére emlékbeszédet írni. Sietek neki a
szót átadni, azon fohászszzerű kívánás-
gal: vajna soha oly vészteljes nehéz
idők ne következzenek hazánkra, miú,

*) Tartotta Budapest törvényhatósága
és a magyar történelmi társulat által Buda-
vár visszafoglalása alkalmából 1886. szept-
ember 1-én tartott diszülés. (Lásd tavira-
tulat.

a „török világ“ vol: hanem dicfény
ben uralkodják mindig a magyar király
boldog népei felett.

A bolgár események.

Sándor fejedelem fényes diadalutjához
sötét háttér képez az orosz közvélemény ma-
gaviselete. A sajtóban háttartalán szenvedély-
vel foly az izgatás s egyre élesebben hang-
zik a követelés, hogy Oroszország szálja meg
Bulgáriát. A többek közt érvül felbuzgott az
azt is, hogy Oroszország nem engedheti át a
maga bolgár barátjait, vagyis az ismert ál-
lanosiny szervezőit Sándor fejedelem bosszu-
jának. Pedig ez a bosszu semmi esetre sem
lesz valami véres. Erre nézve a fejedelem
eddigi intézkedései teljesen meggyugtathat-
nak az oroszokat, ha ezek egyáltalában meg-
akarnának nyugodni mindaddig, míg Sán-
dort el nem távolították a fejedelmi szé-
ről. Erre összpontosítva az oroszok törek-
vései.

A diplomácia azon fázadozik, hogy
Sándort önkényes lemondásra bírja. A Nordd.
Allg. Ztg. legutóbbi feltűnést keltő nyilat-
kozata nagyon valószínűvé teszi, hogy Berlin-
ben is szívesen látnák Sándor önkényes tá-
vozását. Ha azonban erre nem hajlandó, az
orosz politika már más eszközökkel is ren-
delkezik. A legújabb hírek szerint a bolgár
hadserg egyik ambár csekély része nem akar
meghódolni a fejedelemségnek. Fegyveres ellen-
állásra van tehát kilátás, a mi aztán beve-
zetése lesz az orosz okkupációnak. De akár
így, akár amugy a akálnak tehát az ese-
mények, Sándor fejedelem uralma Bul-
gáriában, a nép minden ragaszkodása daczá-
ra, alig lesz sokáig fenttartható.

Belgrád szept. 1. (B. K.) Egy némely
lapok ama híre, mintha gróf Zichy Jenő Szer-
bia és Bulgária között létrehozandó kibékülés
érdekében felhivatalos megbizással utazott
volna Bulgáriába, mind n alapot nélkülöz. E
hir semmi esetre sem ered magától a gróftól.
Milán király tervbe vett fűrdői útja valószí-
nűleg meg fog történni, de annak ideje még
nincs megállapítva.

London, szept. 1. A Timesnek jelentik,
hogy Bogdanoff szófiai orosz diplomá-
ciai ügyvivő, a ki a Sándor fejedelem elleni
összeesküvésben szerepet játszott, vissza-
hívta a cotta helyébe Neklidoff konstan-
tinápoli nagykövetségi másodtitkár neve-
zetett ki.

Moszkva, szept. 1. A Moszkvai Vie-
mosti azt a kérdést veti föl, vajjon Orosz-
ország magukra hagyja-e barátait, a bulgáriai
hazafias mozgalom indítóit? Az egész bolgár
népek egy orosz pártot kell képeznie. Bul-
gáriát Oroszország teremtette. Az orosz vér-
arán teremtett Bulgária csak Oroszországgal
és ennek védelme alatt állhat fenn. A fejede-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Budavár megvétele.

A népszínházban Budavár bevételének
kétszázados emlékeztetőre megkezdődtek az
ünnepi előadások. Több ízben jelentettük,
hogy ez alkalomra Rakosy Jenő a ki-
tűnő író darabot írt, mely a nagy történelmi ese-
mény keretében a népéletből merített törté-
netet tárgyal. E darabot, melynek címe:
„Budavár megvétele“ kedden adták
először és pedig határozott és jelentékeny si-
kerrel. Az író érdekes prólogban magyarazza
szándékát, az alkalmat, melyet műve szolgál
valamint azt is, mennyire simul a mű ez al-
kalomhoz. E bevezető ki-köteményt Fol-
dor Fruzsina kisasszony, mint „népmu-
sás“ szavaltta. Kedves szolgálatot véltünk
tenni olvasóinknak, midőn e prólogot ide ig-
tatjuk!

Játékunk, mely ma kedvetek keresve
ismert deszkákra is remegve lép,
Külömb célzattal jó, mint mások estve;
Megülvi jövén nagy nap ünnepét;
Napét, melynek emléke vérel festve,
De aldoit még is, mert az nap e nép,
Tűrésre hős, merész tettekre bator,
Sulyos igát vetett le a nyakáról.

Erő nem tudta, bátorság nem merite —
Hazugság vette tőlünk el a várt.
S az elient három ki karddal verte,
Két századig most rablánczába járt.
Még Várna, még Mohács elnem separte —
Reá szakasztá meg csupán az árt:
De hogy Budát is elmerülni látta,
A csüggedés lett a magyar barátja.

S ki szült bennünket: Ázsia pusztasága —
A vést másodszor is a küldte ránk:
Vetésink járta tatár ló patája,
Szomjának szolgált száp Tiszánk, Dunánk.

lem jogait csak úgy gyakorolhatja, ha telje-
síti kötelességeit a csár iránt. A cikk így
végződik: Nehéz a fájdalom érzete ellen vé-
dekezni, de bün annak átengedni magunkat.
Remélhetőleg minden kielégítőleg fog alakulni
és az, a mi most lázító, talán áldássá válik.

Pétervár, szept. 1. A Journal de St.
Petersbourg írja: Mig a Bulgáriából érkező
táviratok egyrészt konstatálják, hogy a fejede-
lem folyton beljebb utazik az országra,
másképp nem hagynak kétséget azon zavar-
iránt, melyben az ország és hadse-
reg van. Bizonyos mérvű optimizmus kel-
lene hozzá, melyet nem vagyunk képesek
szinlelni, hogy elhíhessük, hogy a fejedelem
megérkezése által a fővárosba a bolgár kér-
dés valamelyes megoldást nyer és minden
vissza fog a régi rendbe térni. A betegség
gyorsabban tűnik föl, mint a hogy orvosság-
gal el lehet tüntetni. A beteg türelmetlen-
sége, valamint azoké kik érdeklődnek sorsa-
ránt, érthető. Itc azonban nem a türelmet-
lenség siettet a gyógyulást. Eszélyes dolog
tehát türellemmel fölfigyervezni.

A Novoje Vremja megerősíti, hogy Dol-
gorucki herceg nem utazik Bulgáriába.

Berlin szept. 1. A Norddeutsche All-
gemeine Zeitung azon lelkes tüntetésekre
utalván, melyekben Sándor bolgár fejede-
lem lengyel földön részesült, ezekből azt kö-
vetkezteti, hogy a fejedelem Németor-
szágra nézve fenyegető.
(A mai híreket „Legújabb“ rovatunk tá-
viratai hozzák.)

Debreczeni uszoda rész ény- társaság.

Egy uszodáért és ebben a közérdekért
és haladásért fogok ismételtlen tollat. Es előre
bocsátom, hogy nekem szilárd reményem van
egy ilyen válla a jövőjéhez, mert minden té-
nyezőt feltalálhatunk Debreczenben. Láttam
nemcsak külföldön egyszerű, kicsiny vidéki
városban virágzó uszodákat, de hazánk több
városában is láttam, hogy mestersége en elé-
álított uszodák vannak, a melyek egyszerűen
kútból nyernék a vizet. A víz hiányáról pa-
naszkodni nekünk sincsen okunk, azért tes-
pednünk tovább nem szabad. Ocot, módot
kell találnunk, hogy a szükségnek eleget
tegyünk.

Különbön előmerem, hogy nehéz kérdést
vetek fel, mert ezzel is úgy vagyunk, mint
p. o. a helyi vasutal.

Két-három év előtt ha valaki cikket
írt volna arról, hogy Debreczen városát egy
gőzmozdonyú vasut fogja keresztül szelni,
hát az illető cikket szerzőjére, bizonyosan
azt mondották volna hogy a Jókaiak „A
jövő század“ című regényébe való dolgo-
kat ír.

Nagyon természetesen mindjárt azon
kérdés merül föl, hogy honnan vesszük az
uszoda építésére szükséges több ezer forintot.
Jelen cikkemnek éppen az a feladata, hogy

Árváknak, özvegyeknek lett hazája
Szétroncsolt, darabolt testtel hazánk,
S kiről azt hiúok, hogy talán testvérünk,
Tíz emberöltőn által issza vértünk!

S a vártokáról dőlyffel nézve szerte
Paczkázott a széjjel szórt nemzetem,
Európa bástyáját, hogy így leverte,
Európa küszöbén alakja megjelent.
Tekint nyugat remüiten a keletre
A vér dobbanva fut az ereken!
Budán, hogy a királyin — már a fészke
Kétszer tamadhat a császári Bécsre!

Mi tartóztatja még? Hiszen ugylátszik
Könnyű prédája az egész világ!
Szablyája mar-mar Bécsen tul cikázik,
Forrásában varjaja a Dunát!
Egész nyuatra készült rakni lánczát,
Feltartóztatlan dul tovább, tovább...
Most látni csak: magyar Budának vége,
Es védtelen áll Krisztus házanépe!

De egy sikoltás erre végig reszket
Országokon és hívő népeken;
Feltárja egy szent kéz a szent keresztet
S felri, kiáltván, hogy veszed lem!
Mi még veszendő, minden oda veszhet.
Uj töltést ha nem lel a bősé elem.
S ki eddig volt Európa védő gátja:
Európa a magyart most meg-e váltja?

S a sziv keresztül dobban a vasingen,
Mint szélre ozeán, mozdul a nép!
Elén jön a bajor, a hős Lothringen.
Nyomukban Pálffy, Eszterházy lép:
Nemzet nincs, mely hiányzánk ma innen
Végezni a megváltás szent művét;
Hős Budavárnak szörnyü megvívása
Egész Európának eposójája...

Ma hát a népek együgyü muzsája
Veti e tárgyra félenk szemét,
Nem vagy nevek, nem, hősök nagy tusája
Teszik fényessé gyáva éneket!

e nehézek látszó kérdésre választ adjak. De
mielőtt ennek kifejtésébe bocsátkoznám, rep-
likáznom kell a közönség egy részének azon
óhajtatására, hogy miután a korcsolyázó egyes-
let a nagyerdőn új pályát tervez létre hozni, és
miután már az ide való könnyű, olcsó, ké-
nyelmes közlekedés biztosítva van, czélsze-
rűbb volna az uszodát is a nagyerdőn épí-
teni föl.

Jó. Hát fogadjuk el e kívánságot. De
részemről még az esetben is ragaszkodom
ahhoz, hogy a jelenlegi csolnakázó tö mellett
is építessék uszoda. Nekem oly erős a bizo-
dalmam egy ilyen vállalat életrevalósága iránt,
hogy még kétőnek: egy olcsóbb és egy drá-
gább felszerelésű uszodának is jövedelmző-
ségeit merek tulajdonítani és a szükséges
költségek beszerzését sem tartom nehézeknek.

Múltkor közleményben említettem, hogy
két uszoda költségvetése áll előttünk, melyek
szerint építhetünk; az egyik kivitele 8, a
másiké 18 ezer forintot igényelne. Ezt a
két uszodát választjuk ketté. Azt, a mely-
ket a köznépek szánuunk, építsük a csolna-
kázó tö mellett lapályra; a másikat, a me-
lyet nagyobb komforttal terveztünk beren-
deznü, a nagyerdőre.

Amaz a katonaságnak, a szegényebb
sorsuaknak bocsáttatnék használatba. Mert a
katonáknak is nagy szükségük van a für-
dőre és uszóra. Nagy hiányunk az itt
állomásozó katonaságra nézve, hogy uszást
nem lehet tanítani. A szervező bizottság a
helybeli katonai parancsnokságot is meg-
fogja hívni az előkészítő érte-
kezletekre. A hadserg bevonásával
az érdekltség köre tágulni fog és szélesbedni
az az alap, melynek hozzájárulására számí-
tunk és azon a vállalatot felépíteni szándé-
kozunk. Aligha fogunk pedig csatlakozni azon
számításunkban, hogy a katonai kincstár is
részt fog venni az alapításban, vagy ha ebben
nem de a fenntartásban igen, az által, hogy
az uszoda használóinak jelentékeny részét
egy általa fizetett testület fogja adni. Bármily-
en csekély használati díjat szedjünk is a
katonáktól, de azon arany igazságnak fogva,
hogy krajczárokból lesz a forint, az apró be-
vételekből mégis csak tisztességes összeg fog
begyülni.

A mi pedig a köznépek az uszoda iránti
magaviseletet illeti, közönytől, idegenkedéstől
csak az első pár évben lehet tartanunk. Aztán
az rövid idő múlva m-g fog törtüni s helyét
a élénk partó as váltja eel. Ilyen remény tap-
lálni még a pessimista hajlamu emberekhez
is cooptens lehet.

A másik, költségesebb uszoda tehát a
Nagyerdőn lenne felépítendő — az uri nép-
osztály számára.. Szerintem ez is szerencsé-
sen prosperálna. Mert ki tagadhatja, hogy ilyen
népes, nagy városban egy uszoda nem képes,
a szükségletnek és mindeféle igényeknek
megfelelni.

Igaz azonban, hogy az uszodák ezen
két helyre való építése több költséget igé-
nyelne, miután ez esetben két kútra, gépre,
és gépházra lesz szükség.

De ezen költség szaporodás elől ki le-
het térni az által, ha egy helyen állítjuk
fel mind a két uszodát.

Meg a következőket kell felemlítenem
A kibocsátandó részvények értéke 25 fnt le-
end. Aláírási izek már bocsáttattak is ki.

A ki alá akar írni számtábsa veszi,
hogy b fektetett tőkéje hoz e elegendő kama-
tot s fog-e a részvények értéke emelkedni

Amaz idők nagy balsorsának árnya
Fedvén a szegénység verejtékét;
Futó felhőként ma szívünk bejárja,
S szived, nem elmed, itéletét várja.

Megosztott sziv.

(Elbeszélés.)
Vértesi Arnoldtól.

Halkan lebagtette az esti szelő az
akácziák leveleit a ház előtt; lanyha fűva-
lom szállt a légben s magával hozta a fris-
széna illatát a rét feől. Egy pár elkésett
fecské sietett haza fészkebe az eresz alá s
békében hagyta a döngöcsélő méheket. Zöld és
barna szöcskék ugráltak föl a fűből s egy
szarvas bogar röpült zugva neki a falnak.
Lomha macska sétált végig nagyokat nyuj-
tózva a tornácra s a bokrokból néha-néha fel-
lénken rákezdte dalát a fűemle.

A nap már lement, de még világos
volt. Arany és biborszínű felhők csillámot-
tak ki a sötét fak közül s csak lassan
kint halványodtak és váltak szürkés li-
aszínűvé. Az égen feltűnt egy pár csillag s a
füben szentjános-bogárkák villogtak.

Minden elcsöndesült. Elhangzott már a
hazatérő béresek ostopirtogatása, az ökrök
kolompjai, a gémes kut nyikorgása, az ita-
tásra hajtott marhák böge. Csak valami
lassu, zizegő, susogó hang hallatszott: a
nyári est egyhangú és mégis oly varázsha-
tasu susogása.

Fiatal leány és férfi ülnek a vén akác-
zak alatt a ház előtt. Hallgatnak ök is.
A férfi szeme a galyak nyílásai közt kite-
kint a bitor- és lilaszia felhőkre; a leány
lesüti szemét s a kis fénybogárkakat keresi
a fűben.

— Nem unta még meg ezt a csöndes
estét? — Szól a férfi most egyszerre.
— Oh, nem! — felel a leány, s fölemli
szép kék szemét.

A várható haszonnak két formája jöhet e
vállalatnál figyelembe. Először a kész pénz-
osztalék és másodsor az uszoda használatá-
nál a részvényesek s ezek családtagjai javára
nyújtott előnyök ilyen előnyök lehetnének hogy
azok az uszázért és uszáz tanulásért fél díjat
fizetnének. E kedvezmény által olyan egye-
neknél, kik gyakran szerencsétlenek uszni, jelen-
tekeny összeg visszamarad a zsebben, s az
úgy tekinthető, mint befektetett tüke kiñze-
tett kamatja

De más oldalról tényleges részvény-
osztalékra is bizton lehet számítani.

A debreczeni nép minden conservatív
hajlamai dacára is könnyen és hamar meg-
barátkozik a haladás bármely hasznos, üdvös
mozgalomával, intézményével.

Én tehát azon reményben vagyok, hogy
a tervező bizottság, mely ki van küldve, nem
fog hátrálót tuvatni: még ideiglenesen sem
fog visszavonulni a kivitel bár nehez, de
szép munkája elől.

Ea erősen reményelem, hogy 1200 db.
25 fntos részvény, a mennyire szükségünk
van, jegyeztetni fog, mert én bizom még a
vidék értelmes, gazdag családjaiban is, kik
gyermeküket ide külik tanulni, hogy ezek
testi ereje egészsége érdekében, közülök szin-
tén számosan fognak részvényt vásárolni.

Polony Andor.

Napi hírek.

— A debreczeni kereskedelmi aka-
démian most folynak a beiratasok s tartan-
dó e hó 5-dikéig. A jelentkezők az inté-
zetre nézve valóban örvendetes számban tör-
ténnek, úgy hogy előreláthatólag az akadémián
növekedésének száma ezen évben a múlt évi
létszámot (120) jóval feül fogja muni. Az
előadások e hó 6-án, hétfőn veszik kezdet-
et. Ezzel kapcsolatban megemlíjük, hogy a
helybeli főreáliskolánál a be-
iratasok végt érték, a növendékek száma
itt is jelentékenyen szaporodott s az előad-
ások a mai napra kezdetüket vették. Az is-
kola egy része, a IV és V. osztály, valamint
az igazgatói hivatal kivonatott a kollégium-
ból s a piac-utczai Vecsei-féle házba he-
lyeztetett át.

— Felhívas! A f. évi Szeptember 5-én
megejtendő izr. hitszónok választása tárgya-
ban jövő szombatn esti 8 órakor értekezlet
tartatik a „Korona“ vendéglő nagy termében.
Nagyon kivonat, hogy ezen nagy fontos-
ságu értekezletre a hitközségi tagok minél
számosabban megjelenének. Több hely-
beli izr. hitközségi tag.

— A Telegdi-féle fűrdőintézetben a
kazántisztítás befejeztetett, emélfogva az
holnap reggeltől ismét a t. közönség rendelkezé-
sére áll.

— Teljes ellátás tanulók számára.
Egy helyben intelligens izr. családnál két
jó házból való szelid magaviseletű tanuló
teljes ellátásra mérsékelt havidíjért felvétetik.
Bővebb értesítést szerkesztőjünk ad.

— Színházi béret. Ismételve figyel-
meztetjük a közönséget, hogy a színházi
penztárnál Foltényi Vilmosnál már intéz-
kedni lehet a jövő évi színházi berletre vo-
natkozólag.

— A debreczeni zenede értesítése. A
debreczeni zenede 25 ik tanéve f. 1886. szept
hó 9 én vízi kezdetét s tart jövő év június
hó végeig. A beiratás és fölvetel szept hó

Oly ártatlan, oly nyilt e tekintet s a
mint a lehuny nap visszaverődő rózsas fé-
nye rá esik, oly kimondhatatlan kedvesnek
tetszik az ifju leányarc, hogy a férfi meg
nem állhatja, hogy egy percig gyönyörködve
ne ligetess rajta szemét.

Azán félíg elkomorolvodva, félíg, mint
ahogy a gyermekekkel, szoktak cyelegel,
ingerkedve, tréfálózva szól újra:
— Miért maradt itthon, mikomind aki
mulatni ment? Most táncolnak, kacagnak, r
levelek susogása és a szarvasbogar zümögése
helyett harsogó vidám zenet, udvarlók epedő
bókjait hallgatják. Mondja, miért nem mentél?

A leány mosolyog és elpirul kissé.
— Ej, hát nem tudja, hogy megütöttem
a labamat s nem táncolhattam volna?

— Nem azért nem ment, — felel a férfi
azon a félíg komoly, félíg ingerkédő hangon
— En figyelemmel kísérem s látom, hogy
csak akkor saút, ha gondolja, hogy valaki
vigyáz önére.

Az ifju leány még jobban elpirult s most
már hiába igyekezett a mosolylyal cizkálni
zavarát,

— Ha figyelemmel kísért, miért kérde-
zi? — rebegé elfojtott hangon, mely lehetett
könyörgés, lehetett busongás, lehetett a fajda-
lom hangja.

Különös hang volt az. A tréfálózó férfi
elhallgatott arra s szeme gyöngéd, csaknem
sajnálkozó kifejezéssel tapadt a fiatal leány
piruló arcára.

— Ecszike, — szolt néhány perig tartó
hallgatás után s megfogta s leánykanak a
kezet, — mi rokonok, jó barátok vagyunk
Fogadj meg tanácsomat. Ha még egyszer
rendeznek mulatságot, menjen el táncolni.
A leány fölemelte szép szemét a férfi
arcára, mosolygott kissé, aztán hirtelen lesüté
megint a szemét.

— Akkor ön is eljön? — szolt halkan.
— En is, — felelt a férfi csaknem ko-
moran. — Haem most menjünk be sötét-
ni kezd.

5-től 10 kéig a zene
d e. 11-órától 1-órát
valók bővebb, részlet
számunkban fogjuk

— Hajduvárm
megy-i igazoló vála
napján fogja a várm
po gárainak a jövő é
összeállítani.

— Esküvő. Te
séget egymásnak L
C s a n a k József a p
bai. A fiatal pároka
református lelkész ad
teljes remak beszéd
par a Palugyay Ho
gáta a számos debre
nok és ismerősök ü
ebéd volt, a követke

Potage muligato
Petites pâtes à la rei
Saumon du Rhin, ma
Boeuf bouillie) garn
Filet de boeuf) garn
Suprême des Poulets
Sorbet
Rôtis de chevreuil sa
Salado fra
Glacé
Fruits
Fruits
Pâtis

Biérre
Madelé
Bischof Süh
Vin de
Grand
Vin de

Este a fiatal pár nász-
den kies vidékére
— Választási
lában. A f. évi első
könyvtárak-tisztítg
mellett most egy har-
s pártja színtelen tön
Veres Bálint
kára. Hívei jelvényül
resztükötött nemzeti
nek a mellükön.

— Öngyilkossá
órákor Leo Károly a
ezekre a Telegdy féle
öngyilkossági szánd
magát. Már halva szál
E végzetes lépésre á
kezére bizott pénzt k
s azután nem tudott
Dr Kentzler a
kitűnő orvosa Gleich
zett s megkezdte orv
Czégely házban (Pia

— Vármegeyi
27-én Hajdu me g
léset fogja tartani, m
laudó választmány sz
taudó ülésén fogja e
választmány szept. 6
tal fog a f ispan első
vény értelmében.

— Iskola-megn
evang. egyház iskola
termének megnyitása
vasárnap délelőtt 10
Az ünnepély letolyás
dium, orgonájra Paz
ficska. 2. Jóra vezer
orgonával kíséri Ho

Főllit s karját
nak. Könyvedén hajol
úgy tetszet, mintha a
övére támaszkodott, r
Pár lépéssel a f
— Ohó, még nin
— kiáltott rájuk egy
— De e hang női a
szikár csontos aszso
szalmafonatu karszék
kos oszlop; mögül.

— Mi az, Tibor
— folytatja aztán egés
látja, hogy a férfi val
készületeket tesz.

Akkor fölemelked
a másik női alak is, g
tes ellentéte amannak.
akar: de a férfias szá
csontos kezével székét

— Hagyj csak
s a va úgy hangzik, mi
gés robaja, mely nem
A gyöngé, vézna
kedik, elhaltat s fév
mintegy a zivatar ke
römpögteti oldalán.

Azt szerencsem én
menj, — fordul most
mindig mérsékelné igy
hangját; — azt szeret
kor mi itthon maradu
ne maradj itt a mi ke

— Magda! — sz
az oszlop mögül bagya
— Hagyj csak en
nás tekintés, és most
lábával. — Az ufi tu
S igazán különös, hog
ma vacsora előtt eltav
Erzsike már e bod

s anyja mellé huzdott
maradt szalmaszékre. E
lehajította anyja ölébe
s rezua aszozynak so

formája jöhet e...
szoda használat...
családtagjai javára...
lehettek hogy...
tanulásától...
által olyan egye...
tetek uszni, jelen...
d a zsebben, s az...
tetett tüke kiíze...

5-től 10-ig a zenede helyiségében naponta...
11-órától 1-óráig eszközöltetnek, A tudni...
valók bővebb, részletesebb leírását szombati...
számokban fogjuk adni.
Hajduvármegyei virítései. A vár...
megyei igazoló választmány folyó hó 7. és 8...
napján fogja a vármegye legtöbb adót fizető...
polgárainak a jövő évre érvényes névsorát...
összeállítani.
Esküvő. Tegnap esküdtek örök hű...
séget egymásnak Lucich Margit és ifj...
Csanak József a pozsonyi evang. templom...
ban. A fiatal párokat Szabó Imre somorjai...
református lelkész adta össze egy hangulat...
teljes remek beszéddel. Esketés után a fiatal...
pár a Palugyay Hotel díszes termében fo...
gotta a számos üdvözlés és helybeli roko...
nok és ismerősök üdvözlését; hol később...
eből volt, a következők Monuvel:
Potage muligatowny
Petites pâtes à la reine
Saumon du Rhin, majonaise & sauce crevettes
Beuf bouillie) garni
Filet de boeuf)
Suprême des Poulets
Sorbet d'ananas
Rôis de chevreuil sauce Cumberland
Salade française
Glaces
Fromages
Fruits
Pâtisserie
Bière de Pilsen (Palugyay.)
Madelia
Bischof Schömlauer
Vin de Vionta
Grand vin Imperial
Vin de Tokay (d'épouse).
Ez a fiatal pár násztra kelt Ischl és Ggmun...
den kies vidékére
Választási mozgalmak a főisko...
lában. A felsőbb tanulók olvasó egyete...
könyvtárnéki tisztjére az eddigi két jelölt...
mellett most egy harmadik nevét is említik...
s pártja szintén tömörülően van E jelölt...
Veres Bálint 4 th. a tornaegylet tit...
kara. Hívei jelvényül rózsaszín szalaggal ke...
resztükötözt nemzeti színű kokárdát visel...
nek a mellükön.
Ügyilkosság. Ma délelőtt 1/2 12...
órákor Leo Károly a Fehérlő szálloda főpín...
czére a Telegdy féle fürdő egyik szobájában...
ügyilkosségi szándékból halántékra lötte...
magát. Már halva szállították a köz kórházba...
E végzetes lépésre állítólag az vitte, hogy a...
kezére bízott pénzt könyvelmién elköltötte s...
s ezután nem tudott vele számolni.
Dr Kentzler a torok és melibetegségek...
kitűnő orvosa Gleichenbergot már hazaker...
szett s megkezdte orvosi praxisát. Lakik a...
Czégely házban (Piac utca).
Vármegyei közgyűlés. Folyó hó...
27-én Hajdu megye őszi rendes közgyű...
lést fogja tartani, melynek tárgyait az ál...
landó választmány szept. 20-tól 26-ig tar...
tandó ülésein fogja előkészíteni. Az állandó...
választmány szept. 6-án is ülést tart; ezut...
tal fog a főispán először elnökölni az új...
törvény értelmében.
Iskola-megnyitás. Az ágost. hitv...
evang. egyház iskolájának s egyuttal ima...
termének megnyitása szeptember 5-én vagyis...
vasárnap délelőtt 10 órákor fog megtartatni.
Az ünnepély lefolyása következő: 1. Praeu...
dium, orgonájla Pazár István 10 éves kis...
fiúcska. 2. Jóra vezérő menyeyi fény. Ezek...
orgonával kíséri Hochhammer István tanító

3. Beszéd, tartja Zelenka Pál főispán. 4...
Erős vár nekünk az Isten. Orgonával kíséri...
a kis Pazár István. 5. Beszéd, tartja Fat...
baky József nyiregyházi lelkész. 6. Kimenőre:
Maradj meg kegyelmóddal. Ezen ünnepélyre...
az érdeklők isztelellet meghívotnak. (Az...
imaterem a Várad-utca 2087. számú ház...
ban van).
Változások Hajduvármegye jegy...
zői karában. Józsaai körjegyző Szekeres...
Bálint választott meg egyhangulag. A Har...
sányi Sándor nádudvari egyik jegyző önken...
tes lemondása folytán megüresedett állomásra...
pedig Papp Sándor szolgabírói irnok és okle...
veles jegyző lett megválasztva. A másik nád...
udvari jegyző, az öngyilkos Nagy Sámuel a...
járási szolgabíró által Acs Nagy Sándor ed...
dig sámsoni s.jegyzővel helyettesítették.
Nevelői vagy correptoriur ajánl...
kozok gyaasiumi vagy elemi tanulók mellé...
egy, a középiskolai tantárgyakban is alapos...
képtettségrel bíró végzett hittanhanggató m...
lányos feltételek mellett. Bővebb értesülés...
nyerhető szerkesztőségünkben.
Katonai felülvizsgálat tartott...
Dégefeld József gr. főispán elnökele alatt...
Főispán ur ő méltósága most huzamosabb...
ideig fog városunkban tartózkodni.
A zsbárosok ellen. A debrec...
ezeni magyarszabó ipartársulat kérvényt...
intézett a városi tanáshoz a helybeli zsb...
árosok által elkövetett kihágások és vissza...
élések megtorlás. és meggátálása tárgyában.
A kérvényben többek közt panaszkodik az...
említett ipartársulat, hogy az 1886. január...
első napján életbe lépett zsbároskodásról...
szóló helyhatósági szabályrendelet 5. § a mai...
napig sem nyert gyakorlati alkalmazást s a...
zsbárosok egészen új szabó munkákat is ké...
szítenek. E kérvény folytán a tanács utasi...
totta a rendőrkapitányságot, hogy a zsb...
ároskodásról szóló szabályrendelet életbe lép...
vén az 1886-dik év január hó 1-sejével, a...
kérelem tárgyában tegyen érdemi intézkedést.
Eljegyzés. Nagy-lónyai és vásáros...
naményi Lónyay Sándor, a kaszonyi kerület...
érdemes képviselője, földbirtokos és tartalé...
kos es. k. huszárnagy, Lónyay János márm...
arósmegyei főispánnak és Korwin Kow...
uacka Konstancia urónőgynek fia, a napokban...
jegyezte el Debreczenben báró...
Wangenheim Ottó németországi nagy...
birtokos, volt es. k. százados és néhai ta...
nád-szántói Beosky Czeleszta urhölgy bájos...
leányát, Czeleszta báró kisasszonyt.
Csöd. Müller Sándor helybeli divat...
és kalapkereskedő csődöt kért maga ellen. A...
csöd tegnap elrendeltetett. Csödbiztos Nagy...
Károly törvényszéki bíró, tőmeggonduok dr...
Popper Mór ügyvéd.
Helyi irodalmi termék. Dr. Ved...
ródi Viktor a debreczeni m. kir. gazdasági...
tanintézet tanára a gazdasági tanintézet...
tek hallgatói számára egy hasznos kézi...
könyvet írott "Vegyelemzési gyakorlatok"
címmel, mely magába foglalja a testek...
magatartását a kémszerek iránt, a gazdasági...
anyagokban előforduló asványi akatrészek...
felkeresési módját és a gazdaságilag fontosabb...
anyagok megvizsgálását. A szövegbe 9 ábra...
van közre nyomva. A füzet ára 60 kr.
Zene. Rác Károly zen-kara...
ma d. u. a nagyérdőn, este pedig a "Bika"
színházban fog játszani.
A tornaegylet. Az iskolai év kez...
detével a "debreczeni tornaegylet" is meg...
kezdte működését. Azért a kik ezen hasznos

testedző egyletbe belépni szándékoznak, a...
tagsági díj — mely egész évre négy forint...
— lefizetése végett Orvényi Vilmos műveze...
tőnél, s ezután az „Emlék- és névkönyv”-ba...
való sajátkezü aláírásra, miert 10 krajczár...
díj fizetendő, az egyleti titkárnál legyenek szí...
vesek jelentkezni. Egyleti tag minden müvelt...
s erkölcsileg meg nem bélyegzett férfi lehet.
Az egylet all: működő, pártoló, alapító és...
tisztelőbeli tagokból. A működő tagok...
ismét kétfélek, ugymint: városiak, to...
vábbá: főiskolai, gazdasági és kereskedelmi...
felsőbb tanulók, kik 4 frt tagsági díjat fizet...
nek. A működő tagok tagsági díjaikat fél...
évenként szeptember és február hónap tar...
toznak fizetni. Az aláírás egész évre kötelező.
A tisztántuli ev. ref. egyh. kerület...
térképe. Jó gondolata timadt Zolthay La...
jos végzett uttanhanggató — s lapuk bel...
monkatársnak, midőn tervbe vette és elha...
tarozta a tisztántuli ev. ref. egyházkerület...
térképeznek kidolgozását. A magyarországi...
kálvinisták eme legterjedelmesebb és legné...
pesebb kerületének tudunkkal csak egy tér...
képe van, de az is már régebb eredetű s fő...
ként mértani tekintetben egyáltalában nem...
pontos. Az említett ifjú, ki ügyes rajzoló s...
a térkép készítésében is kellő gyakorlatossá...
gal bír, egy érzett hiányon kíván tehát se...
gíteni, s terve kivételéhez már hozzá is fo...
gott. A térképet a legújabb egyházi hivatalos...
statistikai adatok alapján és a legújabb poli...
tikai közigazgatási, postai, távírdai stb. térk...
pek felhasználásával fogja összeállítani. Az új...
térkép elő fogja tüntetni a kerület közigaz...
gatási felosztását, valamennyi anya, leány...
főisküleküket, a szórványokat is; az ek...
lérsiák népesség; a parochiák javadalom sz...
rint osztályozva lesznek. A posta, vasut és...
távírda ádomások szintén fel lesznek tün...
tetve, hasoulóképek a közép- és felső iskolák...
is. A térkép, melyet készítője az egyház...
kerületi leveltárnak szánt, valószínűleg pi...
acra is fog kerülni s ez által az közbeesüvé...
válnk.
Legujabb.
A „Debreczeni Ellenőr” eredeti távirata.
A budapesti ünnepélyek.
BUDAPEST szept. 2. Budapest főváros...
törvényhatósága és a magyar történelmi tár...
sulat együttes dísz ülése Budavára visszaf...
fogalására rendezett emlékünnepély alkalmá...
ból tegnap délután tartott meg a fővárosi...
vigadó fényes nagy teremben. E nagy gyűlés...
ügy tekinthető, mint a jubileus ünnepélyek...
nek legkiemelkedőbb pontja. Jelen volt ő...
felség: a király, hogy együtt ünnepeljen az...
ő h u magyar nemzetével: ott voltak a kül...
földi meghívott vendégek, Budavár visszafog...
latasánai közreműködő osztrák, bajor, braun...
denburgi, francia, lengyel, wallon, spanyo...
olasz, cseh, svéd hősök ivadéai, a magyar...
társadalmi színe java, miniszterek, főpapok...
magnások, írók és művészek. A felolvasások...
és beszédek, melyek itt tartattak, mind emel...
kedett színvonalu, kiváló művek voltak.
Az előki megayıtó beszédet R á t h Károly...
főpolgármester tartotta, melyben Budavára...
visszafoglalásának viágtörténelmi és politi...
kai jelentőségét mellozve a dicsőesemény...
ama mozzanatait említette fel, melyek a fővá...
ros életére és tovább fejlődésére voltak ha...
tással és bejelentette azon intézkedéseket...
melyek a főváros hatósága az ünnepély tén...
nyének emelése sikerülésének biztosítására...
tett. Beszédet a király és heza élteté...
sevel fejezte be. Ezután áadta a szót a magy...
történelmi tarsulat másod elnökének Br...
K e m é n y Gábornak. (E remek beszédet la...
pünk más helyén közöljük. Szerk.) Utánna...
gr. Scheer Antal tartott emlékbeszédet...
melyben Budavára visszafoglalása s egyuttal...
Bécs felszabadulása nagyfontosságát vázolta...
katonai és politikai tekintetben, mely két...
esemény nemcsak a magyar, de az európai t...
örténelemnek is egy-egy nagy fordulópontját ké...
pzi, Buda visszafoglalását úgy tüntetett fel...
mint Magyarország megújuló lételének melloz...
hetetlen feltételét. Az utolsó szónok Ipolyi...
Arnold püspök a m. tört. tarsulat elnöke...
vo t, ki a magyarországi kath. egyház nevé...
ben hálás szívvel emlékezik meg Budavára...
felszabadításának nagy tényéről, mely vissza...
állította a kath. egyháznak Magyarországon...
hajdani dicsőségét, megayıtotta egykori be...
foilyását; kegyelettel emlíkszik meg az ak...
kori pápától XI. Inozéról, ki a török uralom...
alóli felszabadítást pénzell és diplomaciai...
utón segített elő és bemutatja a Magyar...
országi Vatikani Okiratai szerkesztő bizott...
sága által kiadott jelentést a pápa magyar...
országi követének az 1886-dik évről.
BUDAPEST, szept. 2. Ma délelőtt a...
200-dos ünnep alkalmából a helyőrségi temp...
lomban „Te deum” tartott a herceggprimás...
pontfőkálása mellett, melyen a miniszterek...
consulok, idegen vendégek, főpapok táborno...
kok a parlament s igen nagy közönség volt...
jelen. A mise után a herceggprimás egyházi...
beszédet mondott Budavár visszafoglalás...
nak jelentőségét esetenélvén Ezután a Nán...
dortéren az eméktáb a lelepélezé ment végbe...
melynél azonban a király már nem lehetett...
jelen, miután a hadgyakorlatokra utazott.
Sándor fejedel-m diadalutja
SZÓFIA szept. 2. Sándor fejedelem a...
nép lelkes tüntetése közben Filippopol...
ba megérkezett s valószínűleg pénteken este...
érkezik Szófiába.

SZÓFIA szept. 2. Mutkorov a...
bulgária hadsereg új főparancsnoka h a t e z...
r e d él én ide beérkezett. Karavelov...
Zankov, Klement metropolita s Nikiforov s több...
más az összeesküvésben résztvevővel gyanu...
sított személyiségek fogságba helyeztettek.
SZOFIA szept. 2 Sándor fejedelem...
egyelőre Karavelov és Zankov szá...
badon bocsátását elrendelte, mivel...
volt minisztereit nem akarja gyanusítani. —
Ellenük a vizsgálat a fejedelem Szófiába ér...
kezése után fog megindíttatni.
A muzska fenyegetőzés.
Mai távirataink legfontosabbika az...
alább következő szentpétervári sürgöny...
melynek fenyegető hangja közel hábo...
rura mutat:
SZ. PETERVAR szept. 2 Sándor...
bolgár fejedelem távirato: intézett a czár...
hoz, melyben egy orosz különkövet ki...
küldését kérte, a kivel megegyezésre jut...
hasson. A czár iránti legmélyebb tiszte...
letének ad kifejezést, kijelenti hogy mi...
után őt Oroszország tette Bu'gária feje...
delmévé kész a koronát a czár kezébe le...
tenni. A czár válaszolt, s ebben kije...
lenti, hogy nem helyesli a fejedelem...
viszszatértét Bulgáriába. A különkö...
vet kiküldése időszerűtlen volna. Ad...
di g a czár nem avatkozik ezen szo...
moru ügybe, míg Sándor Bulgáriában...
lesz. Hiszi, hogy a fejedelem e vá...
lasz után tudni fogja, hogy mit kell...
tennie. A czár fentartja magának...
hogy azt tegye, a mit atyja emléké...
re Oroszország érdekei és kelet bé...
kéje kíván.
Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.
Schwarz Satin mevelleux (ganz...
Seide) fl. 1.15 per Meter bis fl. 6.45 (in...
16 verschiedenen Qualitäten) versendet in...
inzelnen Roben und ganzen Stücken zoll...
frei in's Haus das Seidentabrik Depot von...
G. Henneberg (k. und k. Hoflieferant),...
Zürich Muster umgehend. Briefe kosten...
10 kr. Porto.
Hirdetés!
Van szerencsénk a t. közönséggel...
tudatni, hogy
f. hó 22-től kezdve...
a simaórlési díjat 60 krajczárban...
a darálási díjat pedig 30 krajczárban...
állapítottuk meg 100 kilogrammonként...
Debreczen 1886. Augusztus hó 21.
Az István gőzmalom tarsulat...
igazgatósa.
Brünni kelméket...
elegans
őszi vagy téli...
öltözetekre,
3.10 métert kitevő szelvényekben mindegyik...
éppen egy férfi öltönyre elégés. frt 4.80...
igen finom, frt 7.75 legfinomabb...
frt 10.50 legeslegfinomabbat
valódi gyapjuszövetből
Palmerston és Boy téli kabátokra méterje...
frt 2.50 egész 5 frt. — Loden frt 2.25...
egész 3 frt. Női posztók méterje frt 1.25...
król 2.50 kr. megkül. bárkinék is pósta...
utánvét mellett:
Feintuch-Fabriks-Niederlage
SIEGEL-IMHOF
BRÜNN.
Nyilatkozat: A fentebbi cég szöveti...
szilárd és izlésteljes kivitel valamint kivált...
képpeni tartósság által tűnnek ki. Ezek el...
mter megfizethető szilárdsága és rendkívüli...
munkaképessége egyszeresáradt iránt is...
kezeséggel nyújt miszerint csak a legjobb...
frú s pontosan a választott minták szerint...
leaz szállítva. Kivánatra fentebbi raktár m...
tákkal ingyen és bérmentve szolgál.

Hirdetmény.

Hajdumegye alispánja az 1886 évi augusztus hó 17-én kelt 5181. 5182 s 5183 számú intézményével a Debreczen egri uton levő Daru hid, ugyan ezen utvonalon levő b.-ujvárosi gőzmalom melletti hid, a Bösörmény-b.-ujvárosi uton levő Borosgáti hid, a Bösörmény polgári uton a Nagy Pródnál levő 2-ik hid, a H. Dorogh városban levő két hid újból építésére együtt 2973 frt 50 krt. a Kaba Tétéleni uton 13—14 illetve 12—13 kilométer közt levő két hid, a Szoboszlói vasuti állomáshoz vezető uton szükséges 3 db hid újból építésére végül a Debreczen Budapesti uton levő sz. ágottai és Fagá hidak helyreállítására együtt 1871 frt. 88 kr. s így összesen 4845 frt 38 krt engedélyezett.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1886 Szeptember hó 10-ik napjának d. e. 10 órájára a hajdumegyei kir. építészeti hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok, végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5 %-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatukat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Ajánlkozni lehet akár az összes munkára akár pedig 1 és 2-ik csoportra külön.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Debreczen 1886 augusztus 23.

Hajdumegyei kir. építészeti hivatal.

Ninos többé fogfájás

A SOULAC-i (Gironde apátsá):

tisztelendő BENEDEK-rendi szerzetesek Dom Maguelonne Prior

fogvizének használata mellett.

2 arany-érem; Brüsszel 1880. London 1884.

A legmagasabb kitüntetések.

Boursaud Péter prior által 1373 évben feltaláltott

A tisztelendő B-nedekrendi szerzetesek fogvizének használata, naponként néhány cseppet vizbe véve, megakadályozza és gyógyítja a fogak odvasságát, melyeknek fehérséget és szilárdságot kölcsönöz, amennyiben a foghúst erősíti s teljesen egészségesse változtatja. — Valóságos szolgálatot teszünk a lap olvasóinak, midőn e régi és hasznos szert, a legjobb gyógy- és egyedül óvzert fogfájás ellen ajánljuk.

A cég alapítottott: **SEGUIN** 3. Rue Huguerie, 1897. Főigényők: **3. BORDEAUX.**

Elixir dentifrice 1 frt 50 kr. 2 frt 50 kr. és 4 frt Poudre 80 kr. és 1 frt 25 kr. Pate 80 kr. és 1 frt 25 kr.

Raktárak Debreczenben: Schwarz M. Benő, Szepessy és Kerekes kereskedéseiben s Dr. Rothsueck E. gyógyszer-tárában.

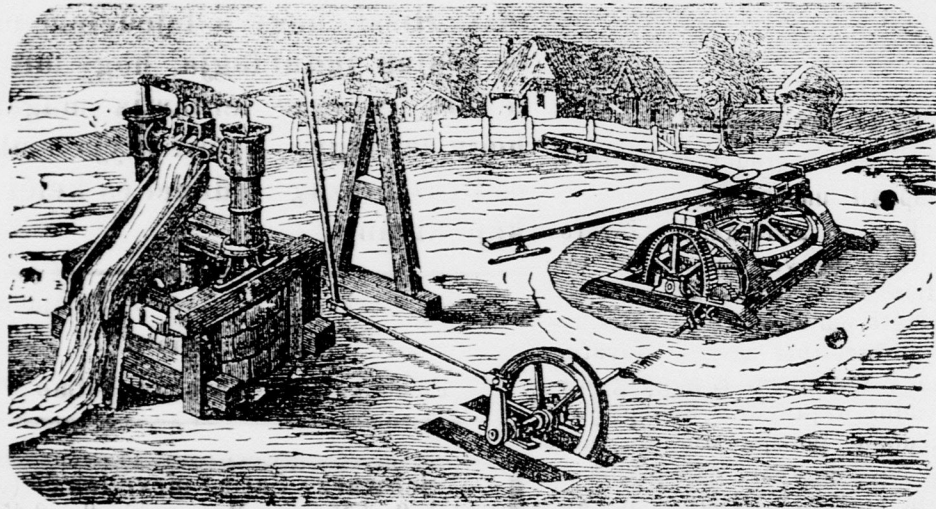

Alapítottott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődeje,

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban.

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánok részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes ürszékék

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten köldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECZHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,

báli meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb árákon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendések pontosan teljesítettnek.

Kezdünk tisztán a német és osztrák mire való. Hát a hogy egy európai haem arra való megvédjé, s a háb nagy hatalmat a h tartsa, mert aki m járt azzal is vessé boruba egész Euró ellenlábasa a fran sunk az orosz. E vagy a fanczia a bizonyos, hogy az megyünk, vagy ha maduók, bizonyos, német is neki menné. Mert az esetben, ha m g valaki de mi tozunk a németet s körömeük azonl amint a német vala redik annak rögtön francia, s amint A va-akivel háboruba rögtön szövetsége- val, ez a négy nag verekedhetik egym vetve nem verekedl egy európai háboru kat teremthetne, h nak és országok táu jönnének és fejedelm mulhának és tróno hogy egy ily zürzav vitagban barmelyik h s. inülleg nem sok va

Az európai köz unisono Sándor fej kozik, éppen anny mintha ellene nyilatk kérdés a közvélemén mak részéről egy píl hol van az igazság, h ezt nézi hol van a mak meg azt nézik: a háborut?

Ha az igazságot mében vesszük akkor uyeknél az oroszok alni kongresszus az alá hetyezte Bulgáriá dalom tette oda Sánd helytartónak. Sándor egy szép reggelen a felmondta és az angó gatás; Más kérdés hog Jogos-n semmi esetr az európai közvélemé van, mert az európai tő eg Európa rokonsze megnyerte, az orosz senvet már régen e az tény, hogy az igaz vélemény sem a dipl dik, hanem amint mon konszerv után másik indul? Nos hát a: e érdeke mai napság a kikerü hető legyen.

De kikerülhető-e ha az orosz befolyás szen kisorítva látja szavai szerint, — „Or gáriában oly fontos hogy azokat sem mi nem áldozhatja.” Az a kánról küzdeni nem e Achilles sarka a Balká Már most az a kér ország ezért az Achille Európának a f llogatá